

EEN ONGEWOON HUWELIJK

TAYARI
JONES
EEN
ONGEWOON
HUWELIJK

Vertaling Elvira Veenings

HarperCollins

Dit is een leesfragment uit *Een ongewoon huwelijk*, dat 18 september 2018 zal verschijnen. Het is niet bestemd voor de verkoop en wordt u aangeboden door HarperCollins Holland. Wij verzoeken u vriendelijk hieruit niet te citeren.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam

Copyright © 2018 by Tayari Jones

Oorspronkelijke titel: *An American Marriage: A Novel*

Copyright Nederlandse vertaling: © 2018 HarperCollins Holland

Vertaling: Elvira Veening

Omslagontwerp: Jaya Miceli

Bewerking: Studio Jan de Boer

Foto auteur: Nina Subin

Zetwerk: Mat-Zet B.V., Soest

Druk: Wilco Printing & Binding, Amersfoort

Epigraaf van Claudia Rankine uit *Citizen: An American Lyric*, copyright © 2014 door Claudia Rankine. Gebruikt met toestemming van Graywolf Press. Alle rechten voorbehouden

ISBN 978 94 027 3000 5

ISBN 978 94 027 5662 3 (e-book)

NUR 302

Gepubliceerd op afspraak met Algonquin Books of Chapel Hill, onderdeel van Workman Publishing Company, Inc., New York.

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises Limited.

* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

Lieve Roy,

Ik schrijf deze brief aan de keukentafel. Ik ben alleen op een manier die meer is dan het simpele gegeven dat ik de enige levende ziel ben binnen deze muren. Tot nu toe dacht ik dat ik wist wat wel en wat niet mogelijk was. Misschien is dat de ware betekenis van onschuld, dat je je geen enkele voorstelling kunt maken van pijn en verdriet in de toekomst. Als er iets gebeurt wat al het denkbare overstijgt, verander je daardoor. Het lijkt op het verschil tussen een rauw ei en een gebakken ei. Het is hetzelfde, maar toch totaal anders. Beter dan zo kan ik het niet uitleggen. Ik kijk in de spiegel en ik weet dat ik het ben, maar ik herken mezelf niet.

Soms is het al te vermoeiend voor me om simpelweg het huis binnen te gaan. Ik probeer mezelf tot rede te brengen, eraan te denken dat ik hier eerder alleen heb gewoond. Toen ging ik niet dood aan alleen slapen en dat zal ook nu niet gebeuren. Maar dit is wat verlies mij heeft geleerd over de liefde. Ons huis is niet zomaar leeg, ons huis is leeggehaald. Liefde neemt ruimte in in je leven, maakt plaats voor zichzelf in je bed. Onzichtbaar nestelt het gevoel zich in je lichaam, stroomt het door al je bloedvaten en klopt het in je hart. Als het verdwenen is, klopt er niets meer.

Voordat ik jou leerde kennen, was ik niet eenzaam, maar nu ben ik zo eenzaam dat ik tegen de muren praat en tegen het plafond zing.

Ze zeiden dat je minstens een maand geen mails mag ontvangen. Toch zal ik je elke avond schrijven.

De jouwe,
Celestial

Roy O. Hamilton Jr.
PRA 4856932
Parson Correctional Center
3751 Lauderdale Woodyard Rd.
Jemison, LA 70648

Lieve Celestial alias Georgia,

Ik geloof niet dat ik iemand een brief heb geschreven sinds ik op de middelbare school zat en een Franse pen vriend kreeg toegewezen. (Dat heeft al met al ongeveer tien minuten geduurd.) Ik weet zeker dat dit de eerste keer is dat ik ooit een liefdesbrief schrijf en dat is wat dit gaat worden, een liefdesbrief.

Celestial, ik hou van je. Ik mis je. Ik wil naar huis, naar jou. Kijk mij nou, ik vertel je dingen die je al weet. Ik probeer iets op papier te zetten opdat je aan mij zult denken – aan mij zoals ik echt ben, niet als de gebroken man die je zag staan in een wrakkige, kleinsteedse rechtszaal. Ik schaamde me te diep om je aan te kijken, maar nu wou ik dat ik dat wel had gedaan, want nu zou ik alles wel willen doen om nog één keer naar je te mogen kijken.

Deze liefdesbrief schrijven is een hels karwei voor me. Ik heb er zelfs nog nooit een gezien, tenzij je groep vijf meetelt: Vind je mij leuk ja/nee. (Niet antwoorden, haha!) Een liefdesbrief zou als muziek moeten klinken of anders misschien als Shakespeare, maar ik weet niets van Shakespeare. Maar heus, ik wil je zeggen wat je voor me betekent, maar het is alsof je de seconden van een dag probeert te tellen op je vingers en tenen.

Waarom heb ik je niet al die tijd liefdesbrieven geschreven, zodat ik er nu handig in zou zijn? Dan zou ik weten wat ik moest doen. Zo voel ik me hier trouwens de hele dag, alsof ik niet weet wat ik moet doen of hoe ik het moet doen.

Ik heb je altijd laten weten hoeveel ik om je geef, toch? Dat hoefde je je nooit af te vragen. Ik ben geen man voor woorden. Mijn vader heeft me geleerd dat je iets moet dóén voor een vrouw. Herinner je je die keer dat je zowat een zenuwinzinking kreeg omdat de bitternootboom in de voortuin erover dacht om nu maar eens dood te gaan? Waar ik vandaan kom, geloven we al niet in geld uitgeven aan huisdieren, laat staan aan bomen. Maar ik kon het niet verdragen dat je huilde, dus huurde ik een bomendokter in. Zie je, voor mij was dat een liefdesbrief.

Het eerste wat ik deed als je man was 'het je gemakkelijk maken', zoals ze dat vroeger noemden. Je verspilde je tijd en je talent met uitzendwerk. Je wilde naaien, dus zorgde ik ervoor dat je dat kon doen. Zonder verplichtingen. Dat was mijn liefdesbrief om te zeggen: ik regel het voor je. Maak je kunst. Neem rust. Doe alles wat je maar wilt.

Maar nu heb ik alleen nog dit vel papier en dit maffe pen-netje. Het is een balpen, maar ze halen de behuizing weg zodat je alleen de penpunt en het plastic inktbuisje overhebt. Als ik ernaar kijk denk ik: is dit alles wat ik heb om een echtgenoot voor je te zijn?

Maar ik doe mijn best.

Liefs,

Roy

Lieve Georgia,

Groeten van Mars! Dit is geen grap. De slaapzalen hier zijn allemaal naar planeten vernoemd. (Echt waar, zoiets verzijn je niet.) Gisteren zijn je brieven bij mij afgeleverd, allemaal. Ik ben er dolblij mee. Zielsgelukkig. Ik weet niet waar ik moet beginnen.

Ik zit hier nog geen drie maanden en ik heb al drie celge-

noten gehad. Degene die ik nu heb, zegt dat dit voorgoed is en doet dat op een toon alsof hij weet wat hier speelt. Hij heet Walter. Hij heeft het grootste deel van zijn volwassen leven achter de tralies gezeten, dus hij kent het klappen van de zweep. Ik schrijf brieven voor hem, maar niet gratis. Niet dat ik niet meelevend ben, maar je oogst geen respect als je dingen gratis doet. (Dat heb ik op de werkvloer geleerd en hier geldt het tien keer meer.) Walter heeft geen geld en ik liet me uitbetalen in sigaretten. (Niet dat gezicht trekken, ik ken jou, meisje. Ik rook ze niet op, ik ruil ze voor andere dingen, zoals noedelsoep. Zonder dollen.) De brieven die ik voor Walter schrijf, zijn voor vrouwen die hij leert kennen via contactadvertenties. Je zou versted staan als je wist hoeveel meiden penvriendin willen worden met veroordeelden. (Niet jaloers worden, haha.) Soms raak ik geïrriteerd, omdat hij me tot diep in de nacht het hemd van het lijf vraagt. Hij beweert dat hij in Eloë heeft gewoond en wil alles weten. Ik wilde me ervan afmaken door te zeggen dat ik sinds ik ging studeren al niet meer in Eloë had gewoond, maar hij was nog nooit op een campus geweest en toen moest ik ook daar alles over vertellen. Hij wilde zelfs weten waarom ik Roy ben genoemd. Het is niet zo dat mijn naam Patrice Lumumba is, iets wat uitleg behoeft, maar deze Walter is wat Olive 'een type' zou noemen. Wij noemen hem de 'Ghetto Yoda' omdat hij snel filosofisch wordt. Ik zei een keer per ongeluk 'Country Yoda' en dat maakte hem woest. Ik zweer dat het per ongeluk ging, een fout die ik niet snel meer zal maken. Maar nu is alles weer goed. Hij past een beetje op me, zegt dat 'wij, broeders met o-benen, de handen ineen moeten slaan'. (Je zou zijn benen moeten zien, erger dan de mijne.)

Dat is alles wat ik je kan vertellen wat de sfeer betreft. Of

alles wat ik kwijt wil. Vraag me niet naar de details. Het volstaat om te zeggen dat het hier slecht is. Zelfs als je iemand hebt vermoord, verdien je het niet om meer dan een paar jaar op deze plek door te brengen. Zeg alsjeblieft tegen je oom dat hij erbovenop blijft zitten.

Er is hier zoveel waarvan je denkt: hm... Er zitten ongeveer vijftienhonderd mannen in deze instelling (voornamelijk zwarte jongens), wat ongeveer gelijkstaat aan het aantal studenten op mijn geliefde Morehouse. Ik wil niet zo'n complotdenker zijn, maar het is lastig om niet op die manier over de dingen na te denken. Ten eerste zit de gevangenis vol met mensen die van zichzelf zeggen dat ze hier 'voor hun rust' zitten en ten tweede is alles hier zo krom dat ik niet anders kan dan denken dat iemand de boel opzettelijk krombuigt. Mijn moeder heeft me ook geschreven en jij kent haar theorie: 'De duivel heeft het altijd druk.' Volgens mijn vader is het de Klan. Niet per se de Klan met kappen en kruisen, maar meer in de zin van Ameri-κκκ-a. Ik weet niet wat ik ervan moet denken. Ik weet alleen dat ik je mis.

Ik heb eindelijk mijn bezoekerslijst mogen maken en jij staat helemaal bovenaan, Celestial GLORIANA Davenport. (Ze willen je volledige naam hebben.) Ik zal Dre er ook op zetten; heeft hij een tweede naam? Vast iets religieus als Elia. Je weet dat ik hem graag mag, maar wil je de eerste keer alsjeblieft alleen komen? Laat ondertussen de brieven stromen, lieverd. Hoe kon ik vergeten zijn dat je zo'n mooi handschrift hebt? Als je besluit geen beroemde kunstenares te worden, kun je altijd nog docent worden met dat handschrift. Ik moet de pen stevig op het papier drukken omdat het zo bobbelt. 's Nachts, als het licht uit is – niet dat het licht ooit echt uit is – maken ze het zo donker dat je net niet kunt lezen en te licht om goed te kunnen slapen. Maar als het licht 'uit' is, laat ik

mijn vingers over je brieven glijden en probeer ik ze te lezen als braille. (Romantisch, toch?)

Fijn dat je geld op mijn rekening hebt gestort, dank je wel. Voor alles wat je nodig hebt moet je hier betalen. Ondergoed, sokken. Wat het ook is om je leven iets draaglijker te maken. Dit is geen hint, maar het zou fijn zijn om een wekkerradio te hebben. Maar het allerliefste wat ik wil, is natuurlijk jou zien.

Liefs,
Roy

PS Toen ik je de allereerste keer Georgia noemde, was dat omdat ik zag dat je heimwee had. Nu noem ik je zo omdat ik mijn thuis mis en thuis, dat ben jij.

Lieve Roy,

Tegen de tijd dat je deze brief krijgt, ben ik al op bezoek geweest, omdat ik hem op de post doe voordat ik de stad uit rij. Andre heeft voor een volle tank gezorgd en de achterbak zit boordevol lekkere hapjes. Ik heb de bezoekersgids praktisch uit mijn hoofd geleerd. Er zijn kledingvoorschriften en die zijn extreem specifiek. Mijn favoriete detail is dat 'broekrokken en gauchos ten strengste verboden zijn'. Ik wed dat je niet eens weet wat dat zijn. Ik herinner me dat ze erg in waren toen ik in groep zes zat en gelukkig zijn ze daarna nooit meer in het modebeeld verschenen. Om de dresscode samen te vatten: laat geen huid zien. Draag geen beugel-bh tenzij je wilt dat de metaaldetector afgaat en je naar huis gestuurd wilt worden. Ik stel me voor dat het net zo gaat als op het vliegveld – op weg naar een klooster. Maar ik ben goed voorbereid.

Het spreekt vanzelf dat ik dit land ken, evenals de geschiedenis ervan. Ik herinner me zelfs een lezing op Spelman van

een man die tientallen jaren ten onrechte in de gevangenis had gezeten. Zijn ze ook op Morehouse geweest? Hij kwam samen met de witte vrouw die hem had beschuldigd. Ze waren allebei in de Heer gegaan of zo. Hoewel ze pal voor mijn neus stonden, voelde het als een les uit het verleden, een spookverhaal uit Mississippi. Wat had het met ons te maken, een bomvolle zaal studenten die extra studiepunten nodig hadden? Nu zou ik willen dat ik me kon herinneren wat ze toen hebben gezegd. Ik begin hierover om aan te geven dat ik wist dat dit soort dingen gebeuren, maar alleen bij andere mensen. Niet bij ons.

Denk je ooit aan de vrouw die je heeft beschuldigd? Ik zou willen dat ik met haar kon gaan praten. Iemand heeft haar in die kamer aangevallen. Ik denk niet dat ze dat verzint, dat was alleen al aan haar stem te horen. Maar die iemand was jij niet. Nu is ze terug naar Chicago of waar dan ook, wensend dat ze nooit was gestopt in Eloe, Louisiana, en zij is niet de enige. Maar je hebt mij niet nodig om je dit te vertellen. Je weet waar je bent en je weet wat je niet hebt gedaan.

Oom Banks is druk bezig met de voorbereidingsprocedure om in beroep te gaan. Hij blijft erop hameren dat het nog veel erger had kunnen zijn. Het gebeurt vaak genoeg dat mensen met de politie in aanraking komen en het niet kunnen naver- tellen. Tegen een politiekogel kun je geen beroep aantekenen. Dus dat is tenminste iets, al is het niet veel.

Weet je dat ik voor je bid? Kun je het 's nachts voelen als ik op mijn knieën naast mijn bed ga zitten zoals ik deed toen ik een klein meisje was? Ik sluit mijn ogen en probeer me je voor de geest te halen zoals je was in die laatste nacht dat we samen waren, tot en met de sproet boven je wenkbrauw. Ik heb een notitieboekje waarin ik woord voor woord heb opgeschreven wat we tegen elkaar zeiden voordat we die nacht in

slaap vielen. Dat heb ik gedaan opdat we, als je weer thuis bent, verder kunnen gaan waar we gebleven zijn.

Maar ik moet je iets opbiechten: ik ben ontzettend zenuwachtig. Ik weet dat het nergens op slaat, maar het doet me denken aan onze eerste tijd samen, toen we een langeafstandsrelatie in stand probeerden te houden en jij me een vliegticket stuurde. Na alle telefoongesprekken en e-mails wist ik niet goed wat ik moest verwachten als we elkaar eindelijk weer zagen. Uiteraard is alles goed gekomen, maar zo voelt het ongeveer nu ik je deze brief schrijf. Dus ik wil van tevoren zeggen dat zelfs als het ongemakkelijk is tussen ons wanneer we elkaar eindelijk in de ogen kunnen kijken, dat komt omdat het allemaal nieuw voor me is en ik bloednerveus ben. Er is niets veranderd. Ik hou nog net zoveel van je als op de dag dat ik met je trouwde. En dat zal altijd zo blijven.

De jouwe,
Celestial

Lieve Georgia,

Dank je wel voor je bezoek. Ik weet dat het niet gemakkelijk voor je was om hier te komen. Ik ben zelden zo gelukkig geweest als op het moment dat ik je zag zitten in de bezoekerskamer, zo stijlvol en misplaatst. Ik kon wel janken als een klein kind.

Ik zal er niet om liegen. Het was vreemd om elkaar weer te zien in het bijzijn van zoveel mensen. En het is waar dat ik stil was, omdat je zei dat je niet wilde praten over wat er werkelijk in me omging. Ik liet het gaan omdat ik onze tijd samen niet wilde verpesten. En die werd ook niet verpest. Ik was dolblij je te zien. Walter plaagde me de hele dag dat ik straalde als een kerstboom. Maar het spijt me, Celestial. Ik moet je vertellen wat me dwarszit.

Ik weet dat ik heb gezegd dat ik niet wilde dat een zoon van mij ooit zou moeten zeggen dat zijn vader in de gevangenis zat. Je weet dat ik niet veel van mijn biologische vader weet, behalve zijn naam en dat hij waarschijnlijk een crimineel is. Maar aangezien Big Roy me heeft opgevoed als zijn eigen zoon, hoefde ik de schande niet als een gigantische klok om mijn nek te dragen. Maar soms kon ik in mijn achterhoofd die klok horen tikken. Ik dacht ook aan een jongen die ik kende, Myron genaamd, wiens vader in Angola zat. Myron was een onderdeurtje en hij droeg afdankertjes van de kerk. Op een keer zag ik hem in een van mijn afgedankte jassen. Ze noemden hem 'Chickie' omdat zijn vader achter de tralies zat, als een vogel in een kooi. Tot op de dag van vandaag reageert hij op 'Chickie' alsof het zijn echte naam is.

Maar onze zoon zou ook Mr. D. en Gloria, Andre en mijn familie gehad hebben. Dat is een half dorp om voor hem te zorgen tot ik weer vrij zou zijn. En voor mij zou hij iets extra's zijn geweest om naar uit te kijken.

Ik begrijp waarom je er niet over wilde praten. Gedane zaken nemen geen keer. Maar ik kan hem maar niet uit mijn hoofd zetten. Natuurlijk weet ik niet of de baby een jongen of een meisje was geweest, maar mijn gevoel zegt me dat hij mijn junior was.

Dit is een pijnlijke vraag, maar als we meer vertrouwen hadden gehad, zou het dan anders zijn gelopen? Stel dat het een test was? Wat als we de baby hadden gehouden? Als ik op tijd thuis zou zijn geweest om hem ter wereld te zien komen, onschuldig en kaal. Als deze hele beproeving slechts een verhaal zou zijn dat we hem zouden vertellen als hij ouder was, om hem te leren voorzichtig te zijn als zwarte man in deze Verenigde Staten. Toen we besloten tot abortus over te gaan, was het alsof we accepteerden dat het niet goed zou aflopen

in de rechtszaal. En toen we het opgaven, heeft God ons ook opgegeven. Niet dat Hij het ooit opgeeft, maar je begrijpt wat ik bedoel.

Je hoeft hier niet op te reageren. Maar vertel me eens, wie weten ervan? Het maakt niet uit, maar ik ben nieuwsgierig. Ik heb je ouders op mijn bezoekerslijst gezet en ik vraag me af of ze weten wat we hebben gedaan.

Georgia, ik weet dat ik je niet kan dwingen om ergens over te praten waar je niet over wilt praten, maar je moet weten waarom ik zo'n brok in mijn keel had dat ik nauwelijks een woord kon uitbrengen.

Toch was het heerlijk om je te zien. Ik hou meer van je dan ik hier kan zeggen.

Je echtgenoot,
Roy

Lieve Roy,

Ja, lieverd, ja, ik denk eraan, maar niet constant. Je kunt niet dag in dag uit over zoiets blijven piekeren. Maar als ik het doe, is het eerder met droefheid dan met spijt. Ik begrijp dat je verdriet hebt, maar stuur me alsjeblieft nooit meer zo'n brief als die van vorige week. Ben je het huis van bewaring soms vergeten? Het stonk er naar pies en bleekwater – en al die wanhopige vrouwen en kinderen om ons heen. Je zag zo grauw dat het wel leek of je met as was bestrooid. Je handen waren ruw als een krokodillenhuid en je kreeg geen crème om het barsten en bloeden te stoppen. Ben je dat allemaal vergeten? Oom Banks moest op zoek naar een nieuw pak voor je omdat je zoveel was afgevallen in afwachting van je 'snelle' proces. Je was een schim van jezelf.

Toen ik je vertelde dat ik zwanger was, was het geen goed nieuws, niet zoals het had moeten zijn. Ik had gehoopt dat

het je zou ontroeren, dat het je terug zou brengen naar dit leven. Je kwam terug, maar alleen om te kreunen in je gebalde vuisten. Weet je nog wat je zei? 'Je kunt het niet houden. Niet nu. Niet zo.' Dat zei je tegen me en je greep me zo stevig bij mijn pols dat mijn vingers ervan gingen tintelen. Je kunt me niet vertellen dat je niet meende wat je zei.

Je hebt niets gezegd over een jongen die Chickie heette of over je 'echte' vader, maar ik zag het bos, zo niet de bomen. Dit is iets waar ik toen voor honderd procent achter stond en dat is, meestal althans, nog steeds het geval. Ik wil geen moeder zijn van een kind dat geboren is tegen de wens van zijn vader in, en je hebt je wens duidelijk gemaakt.

Roy, je weet dat ik het vreselijk vond om te doen. Hoe erg het ook is voor jou, vergeet niet dat ik degene ben die het moest laten doen. Ik ben degene die zwanger was. Ik ben degene die niet meer zwanger is. Wat je ook voelt, bedenk ook hoe het voor mij is. Net zoals jij kunt zeggen dat ik niet weet hoe het is om in de gevangenis te zitten, weet jij niet hoe het is om naar een kliniek te gaan en je handtekening te zetten op dat formulier.

Ik verwerk het op mijn manier door keihard te werken. Ik ben tot 's avonds laat als een dolle aan het naaien. De poppen doen me denken aan een pop die ik had toen ik klein was, toen je in Cleveland, Georgia, een 'baby' kon adopteren. Ze waren te duur voor ons, maar Gloria en ik gingen er toch naartoe om ze in elk geval te kunnen bekijken. Bij het zien van al die poppen vroeg ik: 'Is dit een zomerkamp voor poppen?' En Gloria zei: 'Nee, meer zoiets als een weeshuis.' Ik was zo beschermd opgevoed dat ik niet eens wist wat een weeskind was en toen ze het me uitlegde, begon ik te huilen en smeekte ik haar of ik alsjeblieft alle poppen mee naar huis mocht nemen.

Ik beschouw mijn poppen niet als weeskinderen; het zijn

baby's die toevallig in mijn naaikamer wonen. Ik heb er inmiddels tweeënveertig gemaakt. Ik denk dat ik ze ga verkopen op kunstmarkten, tegen kostprijs, ongeveer vijftig dollar per stuk. Deze poppen zijn bestemd voor kinderen, niet voor verzamelaars. En eerlijk gezegd wil ik ze het huis uit hebben. Ik kan er niet tegen dat ze me de hele dag aankijken, maar ik kan ook niet stoppen met ze maken.

Je vroeg me wie ervan weet. Wil je horen wie weten wat ik heb gedaan of wie weten wat je van me hebt gevraagd? Denk je dat ik het van de daken heb geroepen? Als je een volwassen vrouw bent met meer dan tien dollar op de bank, begrijpt niemand waarom je je baby niet wilt houden. Maar hoe kon ik ook maar overwegen om moeder te worden, met mijn man in de gevangenis? Ik weet dat je onschuldig bent, daar twijfel ik geen seconde aan, maar ik weet ook dat je er niet bent. Dit is geen spel, geen oefening of training en ook geen film. Ik had geen idee dat het raak was tot ik twee weken over tijd was en over een staafje zat te plassen.

Ik heb het niemand verteld, behalve Andre. Hij zei alleen: 'Zoiets doe je niet alleen.' Hij reed me ernaartoe en bedekte mijn hoofd met zijn jas toen we ons langs de leuzen roepende demonstranten en hun walgelijke borden haastten. Hij wachtte op de gang tot het was gebeurd. Daarna, in de auto, zei hij iets wat ik met je wil delen. Hij zei: 'Niet huilen. Dit is niet je laatste kans.' Roy, hij heeft gelijk. Jij en ik zullen in de toekomst baby's krijgen. We zullen ouders zijn. Zoals het gezegd luidt: een meisje voor jou, een jongen voor mij – of was het andersom? Maar als je weer vrij bent, kunnen we wel tien baby's krijgen als je wilt. Dat beloof ik je.

Ik hou van je. Ik mis je.

De jouwe,

Celestial

Lieve Georgia,

Ik weet dat ik heb gezegd dat ik er niet meer over zou beginnen. Maar ik wil nog één ding zeggen. We namen ons gezin en roeiden het met wortel en tak uit. Bij het lezen van jouw brief klinkt het alsof ik je heb gedwongen, alsof jij opgetogen naar de gevangenis kwam omdat je zwanger was van mijn kind. Maar je zei 'Ik ben zwanger' alsof je kanker had. Wat had ik moeten zeggen? En trouwens, ook al heb ik je in een bepaalde richting geduwd, ga nu niet net doen alsof je zo'n volgzzaam vrouwtje bent. Ik zal nooit vergeten dat je op onze bruiloft, waar iedereen bij was, de predikant zwijgend en indringend bleef aankijken toen hij je verzocht het woord 'gehoorzamen' na te zeggen. Als hij geen bakzeil had gehaald, zouden we nu nog voor het altaar staan, aan de rand van een huwelijk.

Die dag in het huis van bewaring voerden we een gesprek. Jij en ik. Twee volwassen mensen. Het was niet zo dat ik je vertelde wat je moest doen. Zodra ik voorzichtig voorstelde om de baby niet te houden, zag ik de opluchting op je gezicht. Ik liet los en jij griste de bal weg en ging ermee aan de haal. Alles wat je je herinnert, is waar. Ik zei wat ik zei, maar jij hebt er niets tegen ingebracht. Je hebt niet gezegd dat we het wel zouden redden. Je hebt niet gezegd dat dit een kind was dat wij hadden gemaakt. Je hebt niet gezegd dat ik mogelijk vrij zou zijn tegen de tijd dat hij zou worden geboren. Je liet je hoofd hangen en zei: 'Ik zal doen wat gedaan moet worden.'

Ja, ik snap het. Jouw lichaam, jouw keuze. Dat hebben ze je allemaal geleerd op Spelman College. Prima.

Maar we hadden moeten weten dat dit gevolgen zou hebben. Ik neem de verantwoordelijkheid voor mijn aandeel, maar ik heb het niet alleen gedaan.

Liefs,

Roy

Lieve Roy,

Enige achtergrondinformatie: Op de universiteit hoorde ik van mijn kamergenoot dat mannen een ‘maagd met ervaring’ willen. Daarom moet je met een man nooit over je vroegere relaties praten, omdat hij toch doet alsof die er nooit zijn geweest. Dus ik weet dat je dit niet wilt horen, maar nu voel ik me gedwongen om dit trieste verhaal met je te delen.

Roy, je weet dat ik vóór Spelman een jaar aan Howard University heb gestudeerd, maar je weet niet waarom ik daar ben weggegaan. Op Howard volgde ik het college Kunst van de Afrikaanse Diaspora en mijn docent, Raul Gomez, was de diaspora in eigen persoon. Een zwarte man uit Honduras. Hij ging over op het Spaans als hij bezield raakte en over kunst raakte hij altijd bezield. Hij beweerde dat hij zijn proefschrift niet afmaakte, omdat hij het niet kon verdragen in het Engels over Elizabeth Catlett te schrijven. Hij was veertig, getrouwd en knap. Ik was achttien, gevleid en oliedom.

Toen ik erachter kwam dat ik zwanger was, waren we officieus verloofd. Ik had geen ring, maar ik had zijn woord, maar – er is altijd een ‘maar’, hè? Máár hij moest eerst scheiden en hij vond niet dat zijn vrouw na twaalf jaar huwelijk de schande van een ‘liefdesbaby’ had verdiend. (En ik, dat meisje van toen, voelde me getroost omdat hij het woord ‘liefdesbaby’ gebruikte.)

Ik denk dat je wel weet waar het naartoe gaat met dit verhaal. Het is mij ook duidelijk nu ik erop terugkijk. Ik lag nog in de verkoeverkamer toen hij naar me toe kwam om me te vertellen dat het voorbij was tussen ons. Hij zag er tot in de puntjes verzorgd uit, in een donkerblauw pak met een stropdas in de kleur van as. Ik droeg een joggingbroek en een flodderig t-shirt. Hij was uitgedost als een kunstenaar van de Harlem Renaissance en ik had niet eens schoenen aan. Hij zei: ‘Je bent een lieve meid. Je hebt me het hoofd op hol gebracht en liet me

goed en kwaad vergeten.' Daarop vertrok hij.

Hij was weg en ik was ook weg. Het was alsof ik op een donker pad in mijn eigen geest was uitgegleden op een stuk ijs. Ik ging niet meer naar zijn colleges en kort daarop ging ik helemaal niet meer naar college.

Na een paar weken waarschuwde een van mijn vaders vrienden van de afdeling Scheikunde mijn ouders. Zwarte hogescholen nemen dat gedoe over *in loco parentis* serieus. Mijn ouders waren sneller in Washington D.C. dan jij 'civiele rechtszaak' kunt zeggen. (Ja, oom Banks was de advocaat, de aanklacht was misschien onnozel, maar het doel was dat Raul zijn baan zou verliezen.)

Deze ervaring heeft me gebroken, Roy. Ik keerde terug naar Atlanta en heb een maand lang alleen maar wat gezeten. Andre kwam regelmatig langs en zelfs hem wilde ik niet zien. Mijn ouders hebben serieus overwogen om me naar een kliniek te sturen. Uiteindelijk wist Sylvia tot me door te dringen. (Ieder meisje heeft een wijze, opbeurende tante nodig.) Ik vertelde haar dezelfde dingen die jij nu tegen mij zegt – dat ik dacht dat ik mijn leven had verprutst. Dat ik als ik moedig genoeg was geweest om de baby te houden, beloond zou zijn met wat ik zo graag had gewild, namelijk mevrouw Gomez worden. Dat het leven een test was waar ik telkens voor zakte.

Sylvia zei: 'Ik ben hier niet om een oordeel over jou te vellen. Dat is iets tussen jou en Jezus. Liefje, wees eerlijk en vertel me de waarheid. Zou je nu willen dat je een baby had?' Ik wist het echt niet. Het enige wat ik wist, was dat ik me niet wilde voelen zoals ik me voelde. Sylvia ging door: 'Toen je de test deed, hoopte je op een plus of op een min?' 'Een min,' antwoordde ik. Ze knikte. 'Kijk, lieverd. Gebeurd is gebeurd. Wat wil je eraan doen? Ga je op zoek naar een tijdmachine? Wil je terugkeren naar de herfst en dan niet met hem neuken?'

En vervolgens haalde ze een dozijn sokken, borduurgaren en wattenvulling tevoorschijn. Dit deel van het verhaal ken je, net als iedereen. Ze liet me zien hoe ik sokpoppen kon maken, bestemd voor de aan crack verslaafde baby's in het Grady Hospital. Zo nu en dan gingen we ernaartoe om te knuffelen met die arme kleintjes, zo gespannen dat ze schudde in mijn armen.

Het was geen liefdadigheid. Ik naaide die eerste poppen om van mijn schuldgevoel af te komen. Ik dacht geen moment aan poupées, opdrachten, wedstrijden of tentoonstellingen. Ik had het gevoel dat ik telkens wanneer ik iets had gemaakt om een moederloze baby te troosten, een stukje van mijn schuld aan het universum afloste. Na een tijdje waren de poppen niet meer verbonden aan D.C. Er lag een zwaar gewicht op mijn ziel en ik naaide poppen om ervan verlost te worden.

Ik heb het nooit kunnen vergeten en ik had mezelf plechtig beloofd dat ik nooit meer in die hachelijke situatie terecht zou komen. Een tijdlang was ik te bang om het te proberen, met het idee dat ik mezelf had beschadigd, niet in medische zin maar spiritueel.

Roy, ik weet dat we een keuze hadden, maar in wezen hadden we geen keuze. Ik rouwde alsof ik een miskraam had gehad. Mijn lichaam was kennelijk vruchtbare grond, maar mijn leven was dat niet. Jij mag dan het gevoel hebben dat je een zware last meetorst, maar ik heb ook veel op mijn schouders.

Dus nu weet je het. We dragen allebei een ander kruis.

En kunnen we hier alsjeblieft, alsjeblieft over ophouden? Als je werkelijk om me geeft, zul je dit nooit meer ter sprake brengen.

De jouwe,
Celestial

Lieve Georgia,

Twee jaar verder en nog tien te gaan. (Dit is mijn idee van een grap.)

Banks begint eindelijk vorderingen te maken met het hoger beroep. Ik moet er niet aan denken wat een bedrag je ouders hiervoor moeten neertellen. Ze krijgen dan wel vrienden- en familiekorting, maar ik kan me voorstellen dat de teller aardig doortikt. Maar als alles goed gaat bij het landelijke hof van beroep, ben ik hier weg en neem ik het eerste het beste baantje aan dat ik kan vinden en betaal ik je vader terug. Ik meen het. Al moet ik weer boodschappen gaan inpakken.

Kijk, dit is de reden waarom ik liever brieven schrijf dan e-mails. Alles wat ik opschrijf, is een promesse, een papieren kwitantie, ondertekend, verzegeld, bezorgd. We krijgen maar vijftien minuten per week voor e-mail in de bibliotheek en er staat altijd iemand te wachten of over je schouder mee te kijken. Bovendien gebruik ik die tijd liever om e-mails te schrijven aan anderen. Weet je wat ik vorige week betaald heb gekregen? Een ui. Dat zul je wel heel bizar vinden, maar uien zijn hier schaars en het gevangenisvoer smaakt beter met iets pittigs erdoorheen. Om die te bemachtigen heb ik een lange e-mail voor die vent moeten schrijven; het was deels een liefdesbrief en deels een bedelbrief. Als die het bedrag zou opleveren waar hij op hoopte, zou hij een ui voor me regelen. Natuurlijk deelde ik de ui met Walter, omdat hij als tussenpersoon fungeerde voor de hele deal. Je had het moeten meemaken. Als de bultenaar van de Notre-Dame een groente was geweest, zou het die funky kleine ui zijn. Je wilt niet weten wat we die avond in onze cel hebben gekookt, maar ik weet dat je nieuwsgierig bent, dus ik zal proberen het uit te leggen. Het was een stoofpot bestaande uit noedelsoep,

verpulverde Doritos, ui en Weense worstjes. Iedereen geeft wat hij heeft en als het klaar is, eet je het samen op. Walter is de chef-kok. Ik kan je verzekeren dat het beter smaakt dan het klinkt.

Iets anders met brieven op papier is dat ik ze 's nachts kan schrijven. Ik zou willen dat er meer mensen in de markt waren voor ouderwetse post, omdat het een mooie bijverdienste zou zijn. Het probleem is dat de mensen van buiten niet terugschrijven, en het hele punt van brieven schrijven is dat je iets terugkrijgt. E-mail is anders. De meeste mensen tikken wel een reactie terug, hoe kort ook. Jij beantwoordt mijn brieven altijd en ik hoop dat je weet hoezeer ik dat op prijs stel.

Wil je me foto's sturen? Graag wat foto's van vroeger en een paar nieuwe.

Liefs,
Roy

Lieve Roy,

Gisteren heb ik je brief gekregen – heb je die van mij ontvangen? Zoals beloofd hierbij wat foto's. De kiekjes van vroeger herken je zeker wel? Niet te geloven hoe dun ik was. Aangezien je erom vroeg, stuur ik je ook een paar nieuwe. Andre houdt zich tegenwoordig bezig met fotografie; vandaar dat ze er zo kunstzinnig en serieus uitzien. Hij is niet van plan zijn baan op te zeggen, maar ik vind hem behoorlijk goed. Volgens mij komt het allemaal door zijn vriendin, een meisje van eenentwintig dat denkt dat ze de kost kan verdienen met documentaires maken. (Maar wie ben ik om er iets van te zeggen? Ik ben in de dertig en verdien mijn geld met poppen maken.) Maar goed, als Dre blij met haar is, vind ik het best en Dre is smoorverliefd. Alleen... eenentwintig? Ze geeft me het gevoel dat ik bejaard ben.

Over oud gesproken: deze foto's. Je ziet dat ik wat ben aangekomen. Mijn ouders zijn allebei zo slank dat het wel lijkt of ik beslopen ben door een of ander recessief gen dat op mijn billen is geslagen. Het is mijn eigen schuld. Ik ben als een gek aan het naaien, wat betekent dat ik de hele dag op mijn kont zit. Maar ik heb zoveel opdrachten die af moeten!

De zaken hebben een keerpunt bereikt en ik ben in onderhandeling voor een winkelruimte. Het is niet helemaal zoals je je had voorgesteld, meer boetiek dan speelgoedwinkel. Je moet het zien als iets tussen een high-end speelgoedzaak en een low-end kunstgalerie. Ik moet zeggen dat het me veel voldoening schenkt om een mooi bruin meisje een mooie bruine pop te geven en te zien hoe ze hem knuffelt en kust. Het is iets heel anders dan zien hoe een verzamelaar een pop meeneemt in een houten krat.

Ik vraag me af of dit een soort compromis is. Het is kunst maar geen Kunst.

Kijk mij nou, bang dat ik mijn principes opzijzet voordat ik me goed en wel gevestigd heb.

En over geld gesproken, ik denk dat je weet wat ik nu ga zeggen. Ik heb exact één investeerder en dat is mijn vader. Omdat hij er zoveel geld in steekt, staat alles op zijn naam. Ik moet hem er steeds aan herinneren dat een stille vennoot stil moet zijn. Hij wilde 'Pou-Pays' op het uithangbord laten zetten, opdat mensen zouden weten hoe ze het moeten uitspreken. (Ha! Nee, dus.)

Ik weet dat we van plan waren om zelf een bedrijf te beginnen, zonder hulp, maar het loopt nu eenmaal zo. Mijn ouders willen dit graag voor me doen. Met die koppige onafhankelijkheid van mij kom ik geen stap verder. Niemand trouwens. Papa is meegegaan naar de bank en we hebben een vastgoedmakelaar gesproken. Ervan uitgaande dat er zich geen pro-

blemen voordoen, opent Poupées over ongeveer zes maanden de deuren. Het is niet onze droom, maar het komt dicht in de buurt. Het is zoals papa zegt: ik 'zou serieus geld kunnen verdienen'.

Oké, terug naar de foto's. Ik blijf erop terugkomen, omdat ik er niet helemaal tevreden over ben. Ik heb het gevoel dat ze te veel laten zien. Snap je wat ik bedoel? Daarom vind ik het werk van Dre zo goed, tenminste, zolang het foto's van andere mensen betreft. Hij heeft een foto van mijn vader gemaakt waarop de afgelopen vijftig jaar van zijn leven van zijn voorhoofd te lezen zijn. Alles is aanwezig: Alabama, het vaderschap, zijn hele zwarte Horatio Alger-gedoe. (Hij is evenmin blij met zijn portret, maar ik vind het adembemend.)

De foto's die ik heb gekozen, zijn goedgekeurd voor alle leeftijden en je mag ze aan anderen laten zien, maar ik heb liever dat je ze voor jezelf houdt. Laat je vrienden de oude foto's maar zien.

Doe je vriend Walter alsjeblieft de groeten van me, ik wil hem graag leren kennen. Hij klinkt als een fijne vent. Heeft hij familie? Als je wilt, kan ik wat geld op zijn rekening zetten. Ik vind het geen prettig idee dat daar mensen zitten die de kleinste basisbehoeften moeten missen. Ik kan het onder Andres naam doen als je liever anoniem wilt blijven. Ik weet hoe trots mensen kunnen zijn. Laat maar horen wat volgens jou het best is.

De jouwe,
Celestial

Lieve Georgia,
Jij bent het grootste geschenk van mijn leven. Ik mis alles van jou, zelfs je slaapmuts waar ik vroeger over mopperde. Ik mis

je kookkunsten. Ik mis je perfecte figuur. Ik mis je natuurlijke haar. Meer dan wat dan ook mis ik je zangstem.

Het enige wat ik niet mis, zijn die heftige ruzies van ons. Ik vind het nu niet meer te geloven dat we zoveel tijd hebben verspild aan geruzie over niets. Ik denk met spijt terug aan al die keren dat ik je verdriet heb gedaan, aan al die keren dat ik je een geborgen gevoel had kunnen geven maar toeliet dat je ongerust maakte, simpelweg omdat ik het fijn vond dat iemand zich zorgen maakte over mij. Als ik daaraan denk, vind ik mezelf een verdomde idioot. Een verdomd eenzame idioot.

Vergeef me en blijf alsjeblieft van me houden.

Je weet niet hoe demoraliserend het is om een man te zijn die een vrouw niets te bieden heeft. Ik denk aan jou daar buiten en aan al die kerels in Atlanta met hun Atlanta-aktetassen en Atlanta-banen en Atlanta-diploma's. Ik zit hier vast en kan je niets geven. Ik kan je alleen mijn ziel aanbieden, het enige wat echt is en het enige wat telt.

's Nachts, als ik me concentreer, kan ik je lichaam aanraken met mijn geest. Ik vraag me af of je het kunt voelen in je slaap. Het is doodzonde dat ik eerst opgesloten moest worden, ontdaan van alles waar ik ooit om gaf, om me te realiseren dat het mogelijk is iemand aan te raken zonder diegene aan te raken. Zo voel ik me soms dichterbij jou dan toen ik daadwerkelijk naast je in bed lag. Dan word ik 's morgens uitgeput wakker, omdat het veel energie kost om mijn lichaam zo achter te laten.

Ik weet dat het gek klinkt, maar ik wil je vragen om het te proberen. Probeer me alsjeblieft aan te raken met je geest. Laat me zien hoe het voelt.

Liefs,
Roy

Lieve Georgia,
Sorry als mijn laatste brief een beetje zweverig was. Ik wilde je niet laten schrikken. Schrijf me alsjeblieft terug.

Roy

Lieve Roy,
Ik was niet geschrokken. Ik heb het gewoon erg druk gehad in de afgelopen weken. Het gaat de goede kant uit met mijn carrière. Ik haat dat woord, carrière. Voor mij zit altijd het woord 'bitch' tussen de letters verstopt. Ik weet dat ik niet zo paranoïde moet doen. Het punt is dat het echt spannend begint te worden. Er is sprake van een solotentoonstelling. Ik wilde het je pas vertellen als alles in steen gebeiteld was, maar inmiddels is het vastgelegd in, zeg maar, Play-Doh-klei. Maar hier komt het echte nieuws: Herinner je je mijn Man Moving-serie? Die heet nu I am a man. Het is een tentoonstelling van alle portretten die ik in de loop der jaren van jou heb gemaakt, te beginnen met de knikker. Heel misschien krijg ik zelfs een tentoonstelling in New York. Sleutelwoorden zijn 'heel misschien', maar het is behoorlijk spannend en ik heb het er superdruk mee. Andre maakt al mijn dia's en verzorgt de grafische vormgeving. Het ziet er gelikt uit, ik zou alleen willen dat ik hem mocht betalen. Ik weet dat we bijna familie zijn, maar ik wil geen misbruik van hem maken.

Het was pittig, maar de hele dag werken met afbeeldingen van jou geeft me het gevoel dat ik tijd met je doorbreng en daarom vergeet ik soms te schrijven. Vergeef me, alsjeblieft. En weet dat je in mijn gedachten bent.

De jouwe,

C

Lieve Georgia,
Mijn moeder beweert dat je beroemd bent. Ja of nee?
Liefs,
Roy

Lieve Roy,
Ik moet wel beroemd zijn als het nieuws Eloe, Louisiana, heeft bereikt. Ik begin te vermoeden dat de hele zwarte goe-gemeente geabonneerd is op *Ebony*. Ik weet niet of je het artikel hebt gelezen, maar laat het me uitleggen als dat het geval is. En ook als je het niet hebt gezien, wil ik dat je goed begrijpt wat er is gebeurd.

Ik had al geschreven dat mijn pop een wedstrijd van de National Portrait Gallery heeft gewonnen. Wat ik je niet verteld heb, was dat het een portret van jou was. Je moeder had om een pop gevraagd gebaseerd op je babyfoto, het zwart-witte studioportret in je slaapkamer. Dat had ik haar beloofd en ik heb er drie maanden aan gewerkt om de kin goed te krijgen. Ze heeft me zelfs je originele babypakje gestuurd. Het was onwezenlijk om de pop aan te kleden met de kleertjes die je moeder al die jaren had bewaard voor haar kleinzoon. (Het was allemaal behoorlijk aangrijpend.) Ik was echt van plan hem voor haar mee te nemen, maar ik had hem per ongeluk thuis laten liggen. Gewoon stom van me. Daarna zou ik hem voor Valentijnsdag naar haar toe sturen, maar ik kon hem niet laten gaan. Je weet hoe ik ben, een perfectionist als het om opdrachten gaat. De neus was net niet helemaal goed getroffen. Ze vroeg me er duizend keer naar en ik beloofde steeds dat ik hem zou opsturen.

Wat nu volgt, ligt nogal ingewikkeld, dus ik moet even terug in de tijd.

Sinds je weg bent, gaan mijn moeder en ik veel met elkaar

om. In het begin was het meer opdat ik niet alleen thuis zou zijn, maar nu spreken we af als vriendinnen, kletsend bij een glas wijn. Soms slaapt ze hier zelfs. Op een nacht vertelde ze me hoe het zo was gekomen dat zij en haar familie in Atlanta zijn gaan wonen. Het was een lang verhaal en ik was moe, maar telkens wanneer ik in slaap viel, tikte ze me wakker.

Het verhaal begint toen mijn moeder als baby in de kinderwagen lag. Nana had haar meegenomen om boodschappen te doen, wat altijd stressvol was omdat mijn grootouders veel behoeften hadden en weinig geld. Soms kochten ze op de pof bij de kruidenier en dat trof mijn grootmoeder in haar waardigheid, wetende hoe schulden uit de hand kunnen lopen. Terwijl Nana in de winkel probeerde voor zo min mogelijk geld zo veel mogelijk voedsel in te slaan voor het hele gezin, kruiste ze het pad van een witte vrouw met haar kind. (Mijn moeder praat erg negatief over deze witte mensen en ze doet dat tot in de details, alsof ze zich alles van hen weet te herinneren. Ze zegt dat het schorem was, dat ze naar kamfer stonken en dat het kleine meisje niet eens schoenen droeg.)

Maar goed, het kleine meisje wees naar mijn moeder en zei: 'Kijk, mama! Een babydienstmeid!' Dat was de druppel voor mijn grootmoeder. Aan het einde van diezelfde maand pakten ze hun boeltje en verhuisde het hele gezin naar Atlanta, waar ze bij de broer van mijn grootvader konden wonen totdat mijn opa een baan vond. Maar waar het om gaat, is dat mijn moeder op dat moment, in die winkel, niets anders kon zijn dan een babydienstmeid en daarom, vanwege die onontkoombaarheid, zijn mijn grootouders verhuisd.

Hou dit vast, oké? Het is belangrijk.

Ik heb je dit nooit verteld, maar ongeveer een jaar geleden is er iets gebeurd. Niets ernstigs, een incident. Ik heb het je

niet verteld, omdat je al genoeg aan je hoofd hebt. Wind je niet op, met mij is niets aan de hand.

Andre en ik liepen in de buurt van Peebles Street nadat we mijn tentoonstelling hadden ingericht in het Hammonds House – deze poppen zijn rijkversierd, bijna barok, een en al ruwe zijde en tule. Het was een uitputtingsslag, omdat we de poppen in allerlei houdingen op beweegbare platforms moesten zetten, die ik overigens zelf had gebouwd. Andre heeft me geholpen, maar het was zwaar werk en ik was bekaft tegen de tijd dat alles klaar was. Dus het belangrijkste is dat ik uitgeput was.

We liepen op Abernathy en waren op weg naar dat tentje met die lekkere vissandwiches, wat ook een belangrijke factor is. Ik had trek.

Bij een kruispunt passeerden we een kleine jongen aan de hand van zijn moeder. Hij was piepklein en schattig. Kinderen van deze leeftijd trekken altijd mijn aandacht. Als het anders was gelopen, zouden wij nu misschien een zootje hebben van ongeveer zo oud. Zijn moeder was nog jong, hooguit eenentwintig, maar je kon zien dat ze consciëntieus was, gewoon door de manier waarop ze zijn hand vasthield en met hem praatte onder het lopen. Glashelder stelde ik me voor dat ik me in haar positie bevond, zijn schattige handje voelde, zijn opgetogen vragen beantwoordde. Toen ze dichterbij kwamen, glimlachte hij – die kleine, rechte tanden – en voelde ik een steek van herkenning. Die kleine jongen leek op jou. Een stem in mijn hoofd die niet van mijzelf was, zei: ‘Een babygevangene.’ Ik sloeg mijn handen voor mijn mond en keek Andre aan, die er niets van begreep. ‘Zag je hem? Was het Roy?’ Dre vroeg: ‘Wat?’ Ik schaam me nog steeds terwijl ik dit opschrijf. Maar ik probeer je uit te leggen wat er is gebeurd. Het volgende wat ik weet, is dat ik op mijn knieën

op het trottoir zat, met mijn armen om een brandkraan geslagen alsof die een stevig uitgevallen kind was.

Andre knielde naast me neer; we zagen er waarschijnlijk uit alsof we een soort echtelijke ruzie hadden. Hij pelde mijn handen van de brandkraan, vinger voor vinger. Op de een of andere manier zijn we bij dat vistentje aangekomen. Toen hij Gloria had gebeld, pakte hij me bij de schouders. 'Laat je hierdoor niet kapotmaken,' zei hij. Uiteindelijk kwam Gloria opdagen en ze gaf me een van die 'zenuwpillen' die alle moeders in hun portemonnee bewaren. Om een lang verhaal kort te maken: met een nachtje goed slapen was het over, wat me ook bezielde had. Ik kwam weer bij en ging de volgende dag naar mijn opening in het Hammonds House. Ik kan het niet echt uitleggen, maar het idee zette zich in me vast en liet me niet meer los.

Ik moest en zou die pop verkleeden. Ik trok hem zijn rompertje uit en maakte van een restje stevig katoen een gevangenisoverall. Het kostte me de grootste moeite om de pop zo uit te dossen, maar op de een of andere manier klopte het nu. In babykleden was het een mooi stuk speelgoed. Zoals het nu was, was het kunst. Dat is de pop waarmee ik de wedstrijd heb gewonnen. Ik vind het vreselijk dat je het van je moeder moest horen en niet van mij.

Toen ik op het podium werd geïnterviewd, heb ik niets verteld over jou. Ze vroegen naar mijn inspiratiebron en ik vertelde het verhaal van mijn moeder als babydienstmeid en sprak over Angela Davis en het *prison industrial complex*. Wat er met jou gebeurt, is zo persoonlijk dat ik het niet in de krant wilde zien. Ik weet dat je begrijpt wat ik bedoel.

De jouwe,
Celestial

Lieve Georgia,

Een paar maanden geleden zei je dat je voorzichtig op weg was om je droom te verwezenlijken, maar zo te zien heb je je droom stiekem al waargemaakt. De winkel, dat was mijn idee; jouw fantasie bestond uit galleries, musea en kostbare installaties. Behandel me niet als iemand die jou niet kent.

Ik begrijp wat je zegt en ik begrijp wat je niet zegt. Schaam je je voor me? Zo is het, hè? Je kunt niet bij de National Portrait Gallery aankomen en vertellen dat je man in de gevangenis zit. Of eigenlijk kán dat wel, maar dat wíl je niet. Ik voel met je mee, het is niet iets waar je snel aan went. Vroeger leidden we een Huxtable-leventje. Maar waar zijn we nu? Ik weet waar jij bent en ik weet waar ik ben, maar waar staan jij en ik samen?

Stuur me een foto van de pop. Misschien bevalt het me beter als ik het met eigen ogen kan zien, maar ik moet je zeggen dat ik niet sta te juichen over het concept. En zelfs als het waar is wat je in het artikel zei, over hoe je 'bewustzijn wilt creëren over massadetentie' – laten we het erop houden dat dit geen bullshit was – leg me dan uit wat een babypop gaat doen om ook maar iemand hier te helpen. Een van de mannen is gisteren overleden omdat niemand hem zijn insuline wilde geven. Sorry dat ik slecht nieuws voor je heb, maar alle poupées van de wereld kunnen hem niet meer redden.

Je weet dat ik je altijd heb gesteund in je kunst. Niemand gelooft meer in jou dan ik, maar vind je niet dat je nu te ver bent gegaan? En om het me dan niet eens te vertellen of me zelfs maar te noemen? Ik hoop dat die prijs van de National Portrait Gallery veel voor je betekent. Meer ga ik er niet over zeggen.

Weet je, als je het zo moeilijk vindt om mensen te vertellen dat je man in de gevangenis zit, onschuldig maar liefst, kun je

misschien vertellen wat ik doe voor de kost. Ik heb promotie gemaakt. Ik mag met een vuilnisbak Mars door om vuilnis op te pakken met een gigantische tang. Het is een mooi baantje, want de Parson-gevangenis is ook een agrarische onderneming en hiervóór plukte ik sojabonen. Nu werk ik binnen en hoewel ik geen wit overhemd en stropdas draag, heb ik wel een witte overall. Alles is relatief, Celestial. Je echtgenoot is nog steeds bezig met het beklimmen van de ladder. Hier binnen hoor ik bij de witte boorden. Je hoeft je nergens voor te schamen.

Je man (denk ik),

Roy